

Reverberacions franquistes

La continuïtat històrica entre el franquisme i l'anomenada "transició sense ruptura" va donar un pes molt gran a la realitat heretada, reconeguda com a punt de partida per a l'etapa democràtica. Això tenia una virtut: no es produïa un gran trasbals en la vida de les persones; els canvis lliscaven suaus. Però tenia contrapartides importants: no només el passat quedava validat com a punt de partida, sinó que les transformacions serien molt lentes.

L'esforç per fer respiració assistida a la llengua i la cultura catalanes, víctimes principals de la política franquista, va assumir, doncs, l'escrúpul de formes respecte al panorama cultural i lingüístic realment existent. En això, hi tenia un paper determinant la coincidència entre la llengua pública imposada per la dictadura i la llengua originària del gruix dels catalans i catalanes d'implantació recent al país. Això legitimava una opció prudent, pacient i flexible. D'invitació i no d'imposició. De seducció i no de pressió.

No hi va haver capgirament cultural. Simplement la llengua i la cultura catalanes van començar a treure el cap i, amb la Generalitat, van encetar-se dinàmiques de discriminació positiva i d'orientació catalanitzadora. Però les indústries culturals catalanes, el mercat, i els mitjans de comunicació van continuar atorgant a la llengua i la cultura catalanes un paper subordinat. Tot-hom té al cap el feixuc procés d'homologació de la premsa en català, o de la ràdio i la televisió. O els anys que ha trigat la llei del cinema, tot just en vies d'aplicació. Aquella va ser l'opció adoptada. I probablement era la immediatament viable i la que podia facilitar, a mitjà i llarg termini, la reorganització social i nacional del país. Tornar a fer efectiva la idea d'un sol poble.

En un context d'extraordinària diversitat, disposem d'una de les cultures nacionals electives més rellevants del món. Tenint permanentment disponible el fons de la llengua i la cultura espanyoles, amb el suport permanent de l'Estat i de les indústries, aclaparadorament dominant als mitjans i al nostre propi mercat, un nombre creixent de persones trien com a factor primordial d'identificació la llengua i la cultura catalanes. Podent optar per la universal, la dominant, la reputada..., opten per l'altra, la menor, la fràgil, la negada des de l'Estat.

Totes les persones escolaritzades a Catalunya poden, amb plena

J.M. TRESSERRAS

COMUNICÒLEG, UAB

Davant la violència de l'Estat i els seus aparells, la desobediència civil i institucional esdevé no només una legítima virtut sinó una exigència ètica

perquè són les llengües (i cultures) originàries de nous conciutadans.

Catalunya és un sistema nacional de cultura i comunicació que, alhora i en la pràctica, opera també com a part d'un sistema d'abast espanyol i hispànic. Som un espai cultural i de comunicació excepcionalment obert. La flexibilitat en els usos lingüístics és la marca distintiva dels nostres mitjans de comunicació i el nostre sistema educatiu. Ment oberta, multilingüisme, defensa de la diversitat, respecte per la diferència... com a trets característics, distintius. En contraposició a un Estat que obstaculitza la vertebració de l'espai audiovisual català bloquejant l'espectre radioelèctric, que impedeix que la llengua catalana sigui present als altres territoris de l'Estat, que obstaculitza sovint la seva homologació i reconeixement internacional, que estimula i dicta sentències orientades a la perpetuació legal de les condicions de desigualtat lingüística d'èpoques anteriors.

La sentència del TSJC, com altres de memòria recent, és una sentència política. No procura garantir la millora del nostre coneixement del castellà perquè no li cal. No és a favor del castellà. És en contra del català. És en contra del reconeixement de la llengua catalana com una llengua equivalent a qualsevol altra. En contra de la idea de l'existència nacional diferenciada de Catalunya. És una sentència que vol segellar la subordinació política de la llengua pel fet que no és -aquí- la llengua d'un estat sobirà.

¿Que hi ha un model educatiu que ha suscitat -en relació a la immersió lingüística com a garantia de l'igualtat- un amplíssim consens i que ha estat reconegut com a exemplar en molts aspectes? Doncs, garrotada! A veure si, a les portes del començament del curs, podem inventar un conflicte i crear alguns dubtes entre els sectors més desinformatos. A major glòria d'aquell passat que amenaça de tornar amb energia renovada.

No podem, ara, transigir amb un nou colonialisme. Ni que exhibeixi cobertura jurídica o judicial, és colonialisme. Davant la subtil o barroera violència de l'Estat i els seus aparells, la desobediència cívica i institucional esdevé no només una legítima virtut sinó una exigència ètica.

competència, expressar-se i usar com a llengua de cultura el castellà o espanyol. No passa el mateix, encara, amb el català. Però l'horitzó de futur hauria de permetre, idealment, que tothom pogués triar sense dificultats, lliurement, entre una llengua i l'altra. A banda de la conveniència de saber-ne d'altres i de la capacitat que tinguem de mantenir i dinamitzar les que també són patrimoni de la cultura catalana,